

UNIwersytet Jagielloński Collegium Medicum

Wydział Lekarski
Instytut Stomatologii
Katedra Stomatologii Zintegrowanej
Kierownik: Prof. dr hab. n. med. Jolanta Pytko-Polończyk

Kraków, 4 września 2020 r

RECENZJA

**Rozprawy doktorskiej na stopień doktora nauk medycznych i nauk
o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne lek. dent. Angeliki Kobylińskiej
pt. „Opieka stomatologiczna i dbałość o zdrowie jamy ustnej w okresie ciąży –
badania ankietowe lekarzy dentystów, ginekologów i kobiet”**

Promotor: prof. dr hab. n. med. Dorota Olczak-Kowalczyk

W swojej rozprawie doktorskiej składającej się z cyklu sześciu prac oryginalnych lek. dent. Angelika Kobylińska podjęła istotny problem stomatologiczny dotyczący kobiet ciężarnych. Zasadniczym celem badań była ocena opieki stomatologicznej i dbałości o zdrowie jamy ustnej w okresie ciąży.

Spójny tematycznie zbiór publikacji obejmuje następujące pozycje:

1. Kobylińska Angelika, Sochacki-Wójcicka Nicole, Gozdowski Dariusz, Olczak-Kowalczyk Dorota. Self-reported oral health knowledge and practices during pregnancy and their social determinants in Poland. Oral Health & Preventive Dentistry 2020; 18: 287-294. DOI: 10.3290/j.ohpd.a44442
2. Kobylińska Angelika, Sochacki-Wójcicka Nicole, Gozdowski Dariusz, Bomba-Opoń Dorota, Wielgoś Mirosław, Olczak-Kowalczyk Dorota. Opieka stomatologiczna w czasie ciąży w Polsce. Postnatalne badanie ankietowe. Nowa Stomatologia 2018;23(1):18-24

3. Kobylińska Angelika, Sochacki-Wójcicka Nicole, Dacyna Natalia, Trzaska Magdalena, Zawadzka Anna, Gozdowski Dariusz, Wielgoś Mirosław, Olczak-Kowalczyk Dorota. The role of the gynaecologist in the promotion and maintenance of oral health during pregnancy. *Ginekologia Polska* 2018; 89(3): 120-124. DOI: 10.5603/GP.a2018.0021
4. Kobylińska Angelika, Marczuk-Kolada Grażyna, Studnicki Marcin, Olczak-Kowalczyk Dorota. Dental care in pregnancy – the state of knowledge among Polish dentists and gynaecologists, and factors affecting knowledge about dental management in pregnancy. *New Medicine* 2019;23(3):109-116. DOI: 10.25121/NewMed.2019.23.3.109
5. Kobylińska Angelika, Olczak-Kowalczyk Dorota. The relationship between maternal nutrition in pregnancy and early childhood caries - a systematic literature review. *New Medicine* 2019; 23(4):135-144. DOI: 10.25121/NewMed.2019.23.4.135
6. Kobylińska Angelika, Olczak-Kowalczyk Dorota. Opieka stomatologiczna nad ciążarną. *Ginekologia po Dyplomie* 2020;1:45-50.

Do rozprawy – zgodnie z art. 13, ust.2 i 6 Ustawy z dnia 14 marca 2003 rok o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach w zakresie sztuki z późn. zm. – dołączony został komentarz obejmujący wstęp, założenia i cele pracy, piśmiennictwo oraz streszczenie w języku polskim i angielskim.

We wstępie, który napisany jest w sposób uporządkowany i spójny Doktorantka koncentruje się na okresie ciąży, opisując zmiany fizjologiczne zachodzące w organizmie kobiety w trakcie jej trwania oraz wskazuje patologie, które mogą pojawić się w jamie ustnej, a związane są z czynnikami fizykochemicznymi typowymi dla okresu ciąży, ale predysponującymi do powstawania tych patologii. Zły stan zdrowia jamy ustnej, co podkreślane jest wielokrotnie wpływa na przebieg nie tylko ciąży, ale również porodu i zdrowia dziecka.

Cel pracy jest postawiony jasno i dotyczy oceny opieki stomatologicznej i dbałości o zdrowie jamy ustnej w okresie ciąży oraz czynników je determinujących z uwzględnieniem roli kobiet, lekarzy dentystów i ginekologów-położników. Doktorantka podaje również cele szczegółowe oraz stawia przed sobą zadanie opracowania zaleceń prowadzenia opieki stomatologicznej w ciąży dla lekarzy dentystów i personelu niestomatologicznego.

W artykułach oryginalnych o sumarycznym wskaźniku IF= 1,649, pkt. MNiSW= 136, lek. dent. Angelika Kobylińska zaprezentowała wyniki swoich analiz, które mają odpowiedzieć na przedstawione wcześniej cele badawcze.

Metodologia pracy oparta jest na elektronicznych anonimowych badaniach ankietowych dotyczących świadomości prozdrowotnej i czynników warunkujących prawidłowe zachowania zdrowotne. Badania przeprowadzono na znacznej grupie badawczej. Wzięło w nich udział 2480 kobiet, które rodziły do 3 lat wstecz (publikacja numer 1). W dwóch kolejnych artykułach (publikacje numer 2 i 3) grupa ta została poszerzona do 3439 badanych, które rodziły do 5 lat wstecz. Z kolei w badaniu ankietowym dotyczącym wiedzy na temat postępowania stomatologicznego w ciąży udział wzięło 485 lekarzy dentystów i 185 lekarzy ginekologów-położników (publikacja numer 4).

W publikacji numer 5 dokonano systematycznego przeglądu piśmiennictwa dostępnego w bazach danych Pubmed/Medline, Embase, oznaczając ryzyko błędu statystycznego wg kryteriów ROBINS-I, a jakość prac za pomocą skali Newcastle-Ottawa Scale. Praca numer 6 jest podsumowaniem dotyczącym postępowania stomatologicznego u kobiet w ciąży, podaje aktualne rekomendacje, uwzględniając również rolę lekarzy ginekologów-położników.

Przeanalizowanie tak bogatego materiału badawczego przy użyciu właściwych metod statystycznych, pozwoliło lek. dent. Angelice Kobylińskiej na wysnucie wniosków, które zostały podane w formie opisowej. Wskazują one na konieczność edukacji i motywacji kobiet w ciąży do dbałości o zdrowie ich jamy ustnej. Dużą rolę upatruje Doktorantka w zaangażowaniu personelu stomatologicznego, ale również lekarzy ginekologów-położników, którzy sprawują bezpośrednią opiekę nad przebiegiem ciąży u każdej ciężarnej.

Pragnę podkreślić rzetelność udokumentowania wyników badań przeprowadzonych w ramach rozprawy. Prowadzone badania były czasochłonne i wymagały od Doktorantki dużego zaangażowania oraz staranności, a uzyskane wyniki stanowią istotny wkład w potwierdzenie roli nie tylko lekarzy stomatologów w działania profilaktyczne i lecznicze pacjentek ciężarnych.

Doktorantka zrealizowała wszystkie postawione przed sobą cele badawcze, a uzyskane wyniki stanowią cenną wartość, bowiem praca nad obranym tematem badawczym zaowocowała dodatkowym opracowaniem – w formie monografii zatytułowanej „Pacjent w gabinecie stomatologicznym. Kobieta w ciąży”. Monografia

ta kierowana jest do znacznie szerszego grona odbiorców – do higienistek stomatologicznych, lekarzy dentystów, lekarzy ginekologów-położników, położnych oraz studentów kierunków medycznych.

Na uwagę zasługuje również fakt, że wyniki badań Doktorantki zostały opublikowane na łamach dwóch recenzowanych czasopismach medycznych indeksowanych na liście filadelfijskiej.

Podsumowując, w oparciu o bogaty materiał badawczy, dogłębną wiedzę Doktorantki i swobodę w poruszaniu się w temacie stanowiącym przedmiot badań stwierdzam, iż przedstawiona mi do oceny **Rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 z późn. zm.) w związku z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3. lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r poz. 1669 z późn. zm), co oznacza, że w pełni odpowiada wymaganiom stawianym wobec rozpraw na stopień doktora nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne.**

Z uwagi na duże zaangażowanie Doktorantki w pracę badawczą, rzetelność i sumienność w analizie przedstawionych badań, wnoszę o wyróżnienie pracy.

Prof. dr hab. n. med. Jolanta Pytko-Polończyk